

Achtergrond

Socioloog Bram Peper over de avondklokrellen: 'Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen'

Sebas van Aert 28 January 2021 16:37

Nederland werd het afgelopen weekend geteisterd door een reeks gewelddadigheden. In meerdere steden ontstonden rellen en liep het uit op een treffen tussen demonstranten en de mobiele eenheid. Een spoor van vernieling bleef achter. Wie waren deze relschoppers en wat dreef hen? Bram Peper, socioloog aan Tilburg University, beantwoordt deze en andere prangende vragen over de gebeurtenissen van de voorbije dagen.

Beeld YouTube still NOS

Hoe zou u de rellen van de afgelopen dagen verklaren?

“De rellen zijn een combinatie van factoren die bij elkaar komen. Veel mensen zijn wel

Socioloog Bram Peper over de avondklokrellen: 'Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen'

toeslagenaffaire niet in positieve zin aan heeft bijgedragen. Kortom, de rellen lijken een gevolg van een hele reeks soms sluimerende, soms meer expliciete onvrede.”

Hoe verhouden deze rellen zich tot de avondklok?

“De avondklok fungeert als kapstok voor een waaier aan verschillende belangen en agenda’s. Door sommigen wordt het gezien als het summum van het ‘afpakken van onze vrijheid’, wat aanleiding geeft tot een kortstondige uitbarsting van geweld.

“Deze agressie tegen hulpverleners, agenten, winkeliers en boa’s is echter niets nieuws en is al vanaf de eerste lockdown aanwezig. Het valt nu op omdat het geconcentreerd is en volledige aandacht van de pers heeft.”

Wie waren deze relschoppers?

“Het is een behoorlijk divers gezelschap: van 5G-wappies tot bezorgde burgers die vinden dat er te weinig aandacht is voor een ander geluid, maar ook verveelde of op sensatie beluste (oudere) jongeren en voetbalhooligans namen deel.

“Sommigen zullen zich ook aangesproken hebben gevoeld door de PVV en FvD, die eerst oproepen om tegen het systeem in opstand te komen en na één avond rellen

oneens heel hard law and order

Bram Peper

Socioloog Bram Peper over de avondklokrellen: ‘Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen’

Wat bindt al deze subgroepen? Een anti-overheidssentiment?

“Deels, wellicht nog meer het idee in het algemeen niet gehoord te worden. En het idee dat beleid, waar dan ook in de samenleving, niet met of door hen, maar vooral voor hen gemaakt wordt. En als je dat koppelt aan de toegenomen ongelijkheid, is frustratie begrijpelijk.”

Wat willen de demonstranten bereiken?

“Dat is eigenlijk best onduidelijk, aangezien veel mensen vooral overal tegen zijn. Hun vrijheid wordt afgepakt, maar hoe die vrijheid er dan uit moet zien blijft wat duister. Ook het voorbijgaan aan de democratische wijze om verandering te bewerkstelligen, doet je afvragen wat voor vrijheid in wat voor soort land men in gedachten heeft. Zolang het niet duidelijk is wat men wil, wat lastig is met zoveel verschillende groepen, worden ze wel gehoord maar is in gesprek gaan lastig.”

Wat zegt het dat het vooral jongeren zijn die deelnemen aan deze acties?

“Traditioneel zijn bejaarden meestal niet degenen die op de barricaden springen. Jongeren hebben de toekomst voor zich en leven natuurlijk nog niet zolang, zodat de tijd die deze crisis duurt voor hen relatief langer is dan voor een 40-plusser. Nogmaals, dit soort acties vereisen lichamelijke activiteit en protesten zijn ook makkelijker als je geen (vaste) baan, kinderen en hypotheek hebt.”

Welke rol spelen ouders in deze kwestie?

“Een groot deel van de relschoppers is boven de achttien en dus zelf verantwoordelijk. Dit is precies zoals Rutte het wenst: individuele verantwoordelijkheid. Echter is hij vergeten om aandacht aan de samenleving en samenleven te besteden, waardoor het kan gebeuren dat een deel van de mensen er andere waarden op gaat nahouden.”

Socioloog Bram Peper over de avondklokrellen: ‘Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen’

achter de rellen liggen. Daar kom je niet met alleen wijzen naar een individuele eigen verantwoordelijkheid.”

In hoeverre ligt sociale ongelijkheid aan de basis van deze onlusten?

“Er is sinds de jaren 80 een groeiende ongelijkheid in Nederland en ruim drie decennia neo-liberaal beleid hebben hier weinig aan gedaan, afgezien van de verantwoordelijkheid voor maatschappelijk succes of falen bij het individu leggen.

“Als we naar de afgelopen tien jaar kijken lijkt Rutte het adagium van Thatcher uit te dragen: *there is not such a thing as society*. De nivellerende en herverdelende rol die de overheid vanaf de Tweede Wereldoorlog heeft gespeeld is erg naar de achtergrond gedrongen.

“De recente gele hesjes opstand, die ook het voorbije weekend weer vertegenwoordigd was, heeft daarom als belangrijke klacht dat lagere en middeninkomens er de afgelopen decennia nauwelijks iets op vooruit zijn gegaan, terwijl de allerrijksten en grote bedrijven hun vermogen alleen maar zagen groeien.

Socioloog Bram Peper over de avondklokrellen: ‘Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen’

MKB.

“De pandemie laat zien dat al deze groepen in elk geval weinig buffers hebben opgebouwd. Terwijl in deze sectoren de werkloosheid stijgt, gaat ander werk, zoals dat in het hoger onderwijs, vrijwel moeiteloos verder.”

Komt de rechtsstaat in gevaar door deze rellen, zeker nu ook blijkt dat er sprake is van eigenrichting met voetbalhooligans die hun eigen stad komen verdedigen?

“Ja, het is natuurlijk wel zorgelijk dat het democratische systeem, dat historisch gezien de meeste mensen meer gelijkheid en welvaart heeft gebracht, zo fragiel blijkt. Maar ook hier dient de politiek hand in eigen boezem te steken. We hebben een premier die op verschillende momenten de afgelopen jaren eigenrichting niet heeft afgekeurd.

“Dus de ondermijning van de rechtsstaat lijkt minder belangrijk als er electoraal gescoord kan worden met populistische retoriek, maar problematisch als mensen zich daarnaar gaan gedragen. Dit draagt natuurlijk niet bij aan vertrouwen in de rechtsstaat.”

Wat is de beste manier om op deze rellen te reageren?

“Tweeledig, heel duidelijk maken dat overtreders van onze democratische wet- en regelgeving bestraft worden, maar tegelijk nadenken hoe in gesprek te komen met mensen die zich niet door de politiek vertegenwoordigd voelen. En dat zal nog niet eenvoudig zijn, want dat betekent dat je je zal moeten verplaatsen in een ander die er soms uitermate verschillende ideeën op nahoudt.”

De spanning tussen Rusland en het Westen is om te snijden. Militair historicus **Christ Klep** zet het speelveld uiteen en trekt parallelen met het verleden.

Science
Society
Culture
on Stage

Bekijk meer recent nieuws

Nieuws

**Nieuwe
campusdichter
2022:
Trijntje
van
de
Wouw**

27
January
2022

Nieuws

**Mondkapje
mag
toch
af
als
je
afstand
kunt
houden**

Socioloog Bram Peper over de avondklokken: 'Rutte gaat voorbij aan de maatschappelijke aspecten die erachter liggen'

nieuwe
stelsel
waarschijnlijk
hoger

27
January
2022

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Blijf op de hoogte. Meld je aan voor de nieuwsbrief van Univers.

E-mail adres

[Aanmelden](#)